

SAMENVATTING RESULTATEN "LENTE-PRIK OP HET STRAND" 5 maart 2005

Coördinatie door:
**Coördinatiepunt voor Geïntegreerd Beheer van
Kustgebieden**

Lente-prik
10x lente-opkuis op het Noordzeestrand
Zaterdag 5 maart 2005 om 13.30 uur

Met de steun van het
Europees Fonds voor
Regionale Ontwikkeling

service public fédéral
SANTÉ PUBLIQUE,
SECURITE DE LA CHAÎNE ALIMENTAIRE
ET ENVIRONNEMENT

federale overheid/diende
VOLKSGEZONDHEID,
VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN
EN LEEFMIJEU

AFDELING KUST/AMZ
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

Ministerie van de
Vlaamse Gemeenschap
afdeling Natuur

Natuur
daar zorgen we voor

Provincie
West-Vlaanderen
Door mensen gedreven

Vlaams Instituut voor de Zee

SAMENVATTING RESULTATEN "LENTE-PRIK OP HET STRAND" 5 maart 2005

70484

Coördinatie door:
Coördinatiepunt voor Geïntegreerd Beheer van Kustgebieden

Lente-prik
10x lente-opkuis op het Noordzeestrand
Zaterdag 5 maart 2005 om 13.30 uur

Met de steun van het
Europees Fonds voor
Regionale Ontwikkeling

service public fédéral
SANTÉ PUBLIQUE,
SECURITE DE LA CHAÎNE ALIMENTAIRE
ET ENVIRONNEMENT

Federale overheidsdienst
VOLSGEZONDHEID,
VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN
EN LEEFMILIEU

AFDELING KUSTIAWZ
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

Ministerie van de
Vlaamse Gemeenschap
afdeling Natuur

Natuur
daar zorgen we voor

Provincie
West-Vlaanderen
Door mensen gedreven

Vlaams Instituut voor de Zee

COLOFON

Deze publicatie dient als volgt geciteerd te worden:

Belpaeme, K. (2005). Samenvatting resultaten "Lente-prik op het strand" 5 maart 2005. Coördinatiepunt voor Geïntegreerd Beheer van Kustgebieden: Oostende, Belgium. 14 pp.

Coördinatiepunt voor Geïntegreerd Beheer van Kustgebieden

P/a VLIZ, Wandelaarkaai 7

B-8400 Oostende

T: +32-(0)59-34 21 41

F: +32-(0)59-34 21 31

E-mail: kathy.belpaeme@west-vlaanderen.be

www.kustbeheer.be

VLIZ (vzw)
VLAAMS INSTITUUT VOOR DE ZEE
FLANDERS MARINE INSTITUTE
Oostende - Belgium

INHOUD

1. Lente-prik in een notendop -----	1
2. Deelnemers en randactiviteiten -----	2
3. Resultaten van een handmatige reiniging -----	4
3.1 Per fractie -----	4
3.2 Per gemeente -----	5
3.3 Per fractie / per gemeente -----	5
4. Resultaten van de test met de strandreiniger -----	6
5. Markante vondsen -----	7
6. Enkele opmerkelijke vaststellingen -----	8
7. Besluit -----	8
8. Sfeerbeelden -----	9

Meer info?

Kathy Belpaeme
Coördinatiepunt voor Geïntegreerd Beheer van Kustgebieden
P/a VLIZ, Wandelaarkaai 7
B-8400 Oostende
T: +32-(0)59-34 21 41
F: +32-(0)59-34 21 31
E-mail: kathy.belpaeme@west-vlaanderen.be
www.kustbeheer.be

1. De lente-prik in een notendop

Na het succes van de editie 2004, organiseerde het Coördinatiepunt Geïntegreerd Beheer van Kustgebieden op 5 maart 2005 de tweede editie van de Lente-prik. Meer dan **200** vrijwilligers trotseerden de sneeuw en ijzige wind. De buit bedroeg 1537,40 kg en gespreid over 8 locaties werd 6,5 km strand nauwgezet gereinigd.

Minder vrijwilligers dan in 2004 dus, maar ze verzamelden wel meer afval.

Bedoeling was niet enkel op 8 waardevolle stukken strand op te ruimen. Er werd ook interessante informatie ingezameld over het afval en over natuurlijke aanspoelsels. Hieronder vind je alle resultaten, mooie foto's en leuke weetjes.

Machinaal reinigen op toeristische zones moet kunnen in het hoogseizoen, want daar is een dagelijkse snelle reiniging nodig. Machinaal waar het moet, handmatig waar het kan. Dat is de boodschap.

© Marleen Vandewalle

© Claude Willaert

De "Lente-prik op het strand" werd georganiseerd door het Coördinatiepunt Geïntegreerd Beheer van Kustgebieden in samenwerking met:

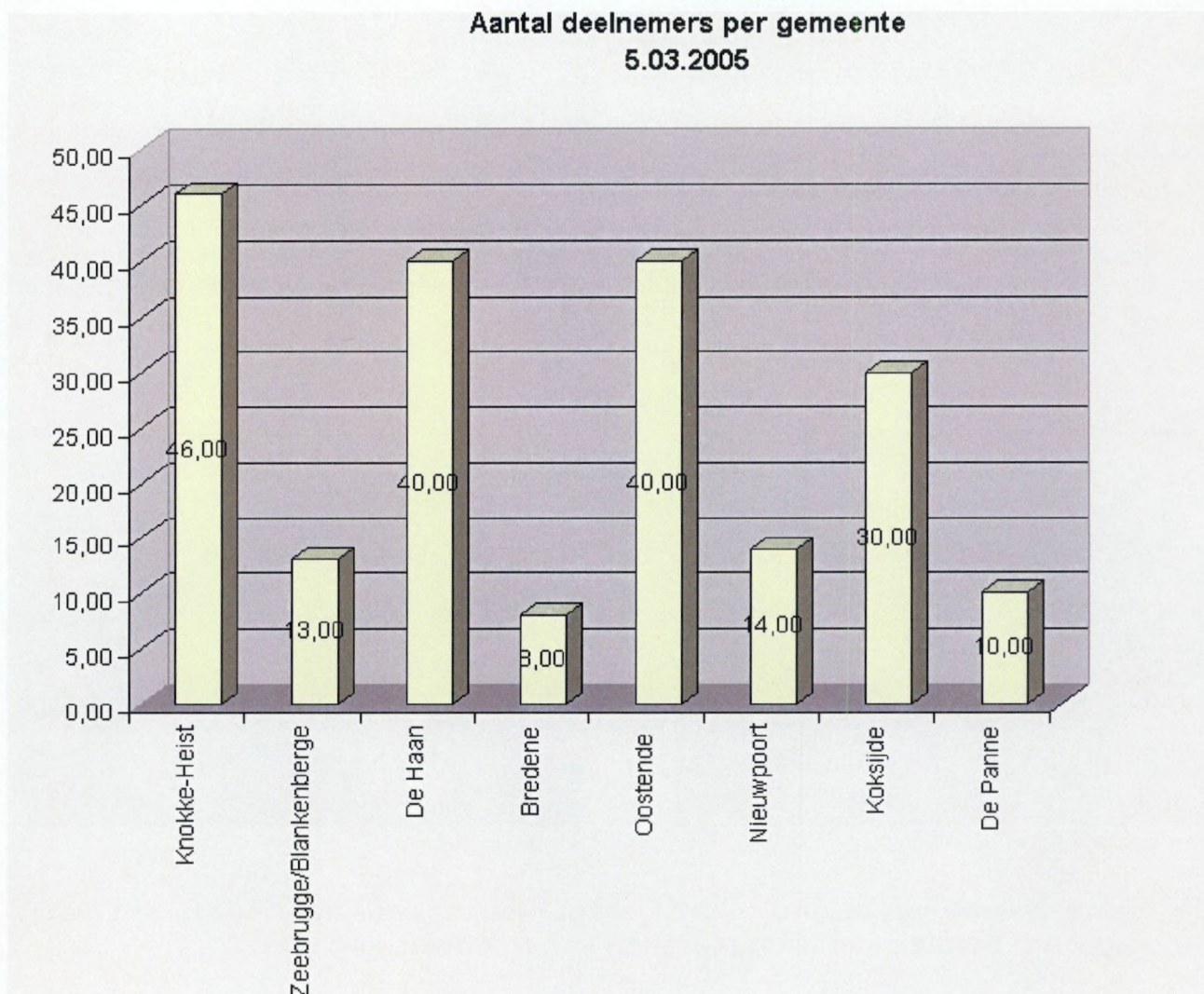
- Alle kustgemeenten, behalve Middelkerke. Blankenberge en Zeebrugge werkten samen t.h.v. de Fonteintjes.
- Afdeling Natuur, cel kustzone
- Afdeling Kust (AWZ)
- Beheerseenheid Mathematisch Model van de Noordzee
- Coördinatiepunt Geïntegreerd Beheer van Kustgebieden
- Federale overheidsdienst Leefmilieu
- Horizon Educatief
- Provincie West-Vlaanderen
- Universiteit Gent, sectie mariene biologie
- Vlaams Instituut voor de Zee
- Marien Ecologisch Centrum
- en vele vrijwilligers

De resultaten van de Lente-prik 2004 en 2005 kan je ook raadplegen op www.kustbeheer.be (onder de rubriek projecten/ecologisch strandbeheer).

2. Deelnemers & randactiviteiten

Zo'n **201 vrijwilligers** trotseerden de kou en ijzige wind. Er werd ruim **6,5 km** strand met de hand schoongemaakt. Knokke-Heist, De Haan en Oostende behoorden tot de top 3 met respectievelijk 46, 40 en 40 deelnemers.

Voor de editie 2005 werkten Blankenberge en Zeebrugge samen ter hoogte van de Fonteintjes. Er is dus één set data beschikbaar voor deze twee gemeenten samen.

De gemeenten zorgden voor een boeiende omkadering van de Lente-prik:

In **De Panne** kon je met de zeeoffer op stap.

In **Koksijde** kon je je geheugen testen: een memory spel met strandvondsten. De kinderen tekenden een haai met een buik vol afval. Er was tevens een demonstratie van het vogelopvangcentrum.

Nieuwpoort haalde de strandreiniger van stal voor een demonstratie.

Horizon Educatief te **Oostende** nam je mee in hun kustlaboratorium.

In **Blankenberge/Zeebrugge** maakten ze met het afval een heuse sneeuwpop.

In **De Haan** en **Oostende** kwam de scouts helpen.

De pannenkoeken in **De Haan** en de belegde broodjes in **Bredene** smaakten dubbel zo lekker na zo'n activiteit.

En in **Knokke-Heist** kon je naar hartelust grasduinen in de schelpencollectie van René Vermeersch.

Ook internationaal werkt men aan propere stranden:

Zo is Pacha Mama het Belgisch aanspreekpunt voor de "**Surfrider Foundation**". (<http://users.pandora.be/pachamama/nl/framesets/content/surfrider.htm>) Deze internationale organisatie probeert zoveel mogelijk mensen te sensibiliseren en bewust te maken van de vervuiling van de stranden en de zee. Jaarlijks reinigen bij aanvang van de lente zo'n 55000 vrijwilligers op maar liefst 150 sites in Europa de stranden.

De internationale aandacht vinden we ook terug in het project **Coastwatch** (<http://www.noordzee.nl/coastwatch-online/>). In dit internationale netwerk nemen tienduizenden vrijwilligers (voornamelijk uit het secundair onderwijs) van Noorwegen tot Spanje en van Engeland tot Rusland de stranden onder handen. Ook België doet mee! Het Marien Ecologisch Centrum te Oostende is hiervoor verantwoordelijk.

3. Resultaten van de handmatige reiniging

3.1 Per fractie

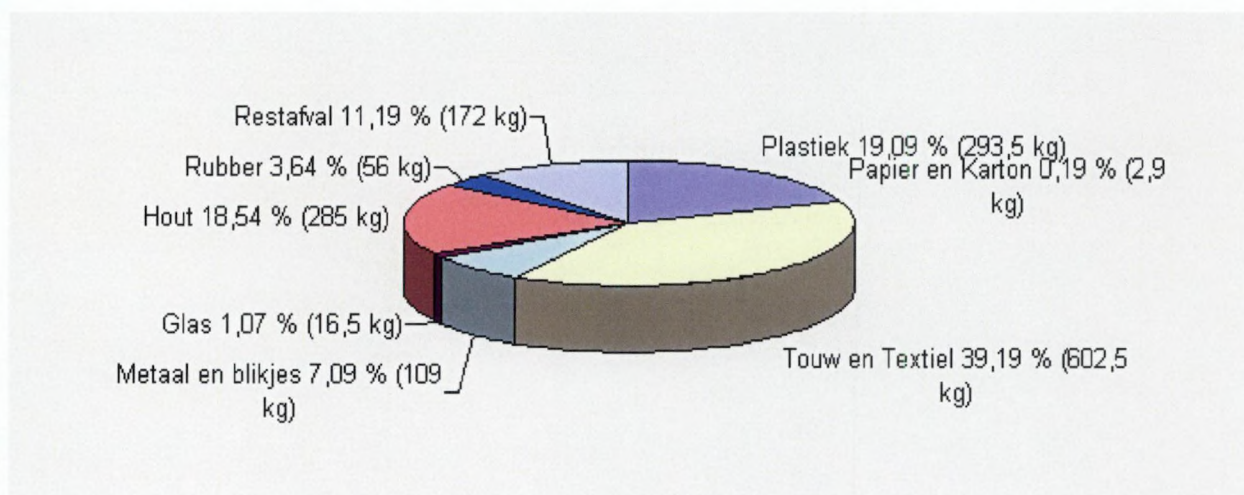
In onderstaande tabel worden de gewichten en percentages van de afvalfracties gegeven. **De top 3** bij de gewichten wordt duidelijk gevormd door Touw en Textiel (39,2%), Plastiek (19,1%) en Hout (18,5%).

Als we de volumes bekijken zien we dat plastic op nummer 1 staat (goed voor 37,5%).

Soort Afval	Gewicht (in kg)	Percentage	Geschat volume (in l)	%
Touw en Textiel	602,50	39,19	693,00	30,51
Plastiek	293,50	19,09	852,00	37,51
Hout	285,00	18,54	281,00	12,37
Restafval	172,00	11,19	60,00	2,64
Metaal en blikjes	109,00	7,09	202,00	8,89
Rubber	56,00	3,64	120,00	5,28
Glas	16,50	1,07	53,00	2,33
Papier en Karton	2,90	0,19	10,20	0,45
Totaal	1537,40	100,00	2271,20	100,00

* enkel voor de gemeenten Zeebrugge, Blankenberge, Bredene, Oostende en Nieuwpoort werden volumes opgegeven

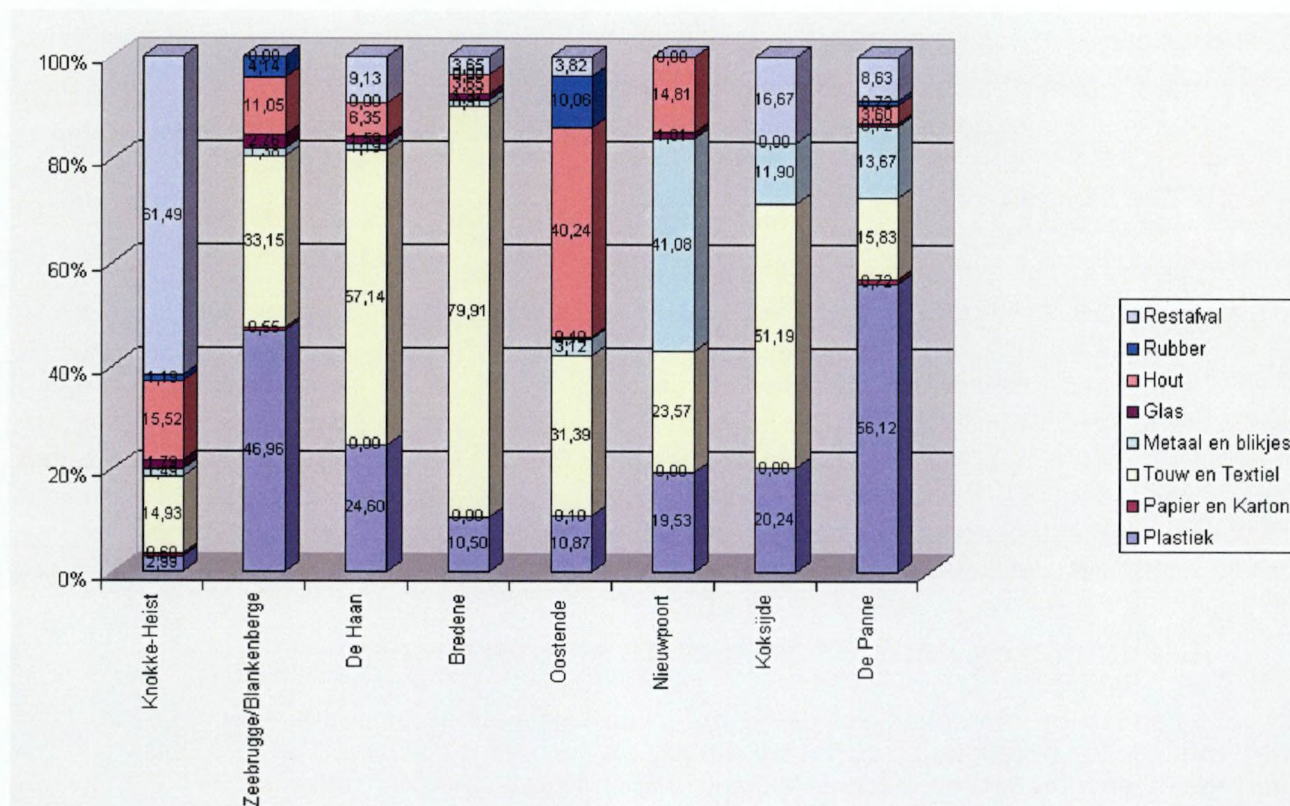
In onderstaande taartdiagram wordt een opsplitsing per afvalfractie weergegeven. Het valt onmiddellijk op dat plastic en touw & textiel samen **meer dan de helft** van het afval uitmaken.

Opmerking: de gewichten moeten als minimale waarden gezien worden. Het was niet steeds mogelijk om het gewicht van grote stukken afval te kennen.

3.2 Per gemeente

In onderstaande diagram worden per gemeente de percentages per fractie gegeven:

3.3 Per fractie / per gemeente

3.3.1 Gewichten

In onderstaande tabel worden de afvalgegevens per fractie en per gemeente weergegeven in **kg** en %:

Gemeente	Aantal meter effectief gereinigd	Plastiek		Papier en karton		Touw en textiel		Metaal & Blikjes		Glas		Hout		Rubber		Restafval		TOTAAL	
		Kg	%	Kg	%	Kg	%	Kg	%	Kg	%	Kg	%	Kg	%	Kg	%	Kg	%
Knokke-Heist	1000,00	5,00	2,99	1,00	0,60	25,00	14,93	2,50	1,49	3,00	1,79	26,00	15,52	2,00	1,19	103,00	61,49	167,50	10,90
Zeebrugge/Blankenberge	500,00	34,00	46,96	0,40	0,55	24,00	33,15	1,00	1,38	2,00	2,76	8,00	11,05	3,00	4,14	0,00	0,00	72,40	4,71
De Haan	1800,00	62,00	24,60	0,00	0,00	144,00	57,14	3,00	1,19	4,00	1,59	16,00	6,35	0,00	0,00	23,00	9,13	252,00	16,39
Bredene	600,00	23,00	10,50	0,00	0,00	175,00	79,91	2,00	0,91	3,00	1,37	8,00	3,65	0,00	0,00	8,00	3,65	219,00	14,24
Oostende	800,00	54,00	10,87	0,50	0,10	156,00	31,39	15,50	3,12	2,00	0,40	200,00	40,24	50,00	10,06	19,00	3,82	497,00	32,33
Nieuwpoort	300,00	29,00	19,53	0,00	0,00	35,00	23,57	61,00	41,08	1,50	1,01	22,00	14,81	0,00	0,00	0,00	0,00	148,50	9,66
Koksijde	500,00	8,50	20,24	0,00	0,00	21,50	51,19	5,00	11,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,00	16,67	42,00	2,73
De Panne	1000,00	78,00	56,12	1,00	0,72	22,00	15,83	19,00	13,67	1,00	0,72	5,00	3,60	1,00	0,72	12,00	8,63	139,00	9,04
TOTAAL	6500,00	293,50	19,09	2,90	0,19	602,50	39,19	109,00	7,09	16,50	1,07	285,00	18,54	56,00	3,64	172,00	11,19	1537,40	100,00

Opmerking: de gewichten moeten als minimale waarden gezien worden. Het was niet steeds mogelijk om het gewicht van grote stukken afval te kennen. In Knokke-Heist vond men een zodiac-restant en een stofzuigerarm samen goed voor 16 kg. De fractie restafval kwam hierdoor op 61,49%.

3.3.2 Volumes

In onderstaande tabel worden de afvalgegevens per fractie en per gemeente weergegeven **in liter** en %:

		Afval gevonden (effectief) in liter																		
		Plastiek		Papier & Karton		Touw & Textiel		Metaal & Blikjes		Glas		Hout		Rubber		Restafval		Totaal		
Gemeente	Aantal meter effectief gereinigd	Aantal deelnemers	Volume (liter)	%	Volume (liter)	%	Volume (liter)	%	Volume (liter)	%	Volume (liter)	%	Volume (liter)	%	Volume (liter)	%	Volume (liter)	%	Volume (liter)	%
Knokke-Heist	1000,00	46,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	0,00	0,00
Zeebrugge/Blankenberge	500,00	13,00	400,00	45,45	10,00	1,14	250,00	28,41	20,00	2,27	50,00	5,68	100,00	11,38	50,00	5,68	n.b.	0,00	880,00	38,75
De Haan	1800,00	40,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	0,00	0,00
Bredene	600,00	8,00	75,00	27,47	0,00	0,00	180,00	65,93	2,00	0,73	n.b.	0,00	6,00	2,20	0,00	0,00	10,00	3,66	273,00	12,02
Oostende	800,00	40,00	180,00	65,93	0,20	0,07	130,00	47,62	25,00	3,16	1,00	0,37	120,00	43,98	70,00	25,64	50,00	18,32	576,20	25,37
Nieuwpoort	300,00	14,00	197,00	72,16	n.b.	0,00	133,00	48,72	155,00	56,78	2,00	0,73	55,00	20,15	n.b.	0,00	n.b.	0,00	542,00	23,86
Koksijde	500,00	30,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	0,00	0,00
De Panne n.b. : niet beschikbaar	1000,00	10,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	n.b.	0,00	0,00	0,00
	6500,00	201,00	852,00	37,51	10,20	0,45	693,00	30,51	202,00	8,89	53,00	2,33	281,00	12,37	120,00	5,28	60,00	2,64	2271,20	100,00

Opmerking: voor sommige gemeenten was het volume niet beschikbaar (n.b.).

4. Resultaten van de test met de strandreiniger

Dit jaar hadden de drie Westkust-gemeenten een test met de strandreiniger gepland: "hoe efficiënt is die in vergelijking met het handmatig reinigen"?

Vanwege de sneeuw kon de machine in De Panne en Koksijde niet uitrijden.

Echter in Nieuwpoort nam men de proef op de som. De machine bleek maar liefst zo'n 54,2 gewicht% of 55,0 volume% natuurlijk materiaal mee te nemen, het betrof vooral zand maar ook wat wieren en riet. Hout was ook goed voor 29% van het afval. Het **"echte" afval**, daarmee bedoelen we de fracties touw & textiel, plastic, metaal, glas en rubber was goed voor slechts **10,8 gewicht% of 12,2 volume%**. De overblijvende fracties zoals hout, steen, vaten en een dood varkentje kunnen gemakkelijk met een klassieke tractor verwijderd worden, een echte strandreiniger is hiervoor niet nodig. Of anders gezegd is **89,2 gewicht% of 296,2 kg van het opgehaalde materiaal geen "echt" afval**.

Vorig jaar was in De Panne en Koksijde ook gebleken dat **zand** een groot deel (wel tot 70 gewicht%) van het opgehaalde materiaal uitmaakt. Deze tests bevestigen dat de handmatige reiniging een belangrijke besparing kan betekenen. Niet enkel financieel omdat de gemeente niet moet betalen voor het afvoeren en verwerken van het opgeschepte zand, maar ook voor een natuurlijk strand! Want, hoe minder een strand verstoord wordt, hoe stabiel het is.

OPHALING MET STRANDREINIGER - NIEUWPOORT 5 maart 2005				
Fractie	gewicht (kg)	gewicht (%)	volume (l)	volume (%)
Touw&Textiel	17,00	5,12%	50,00	6,11%
Dieren (varken, 3 vogels, vis)	8,00	2,41%	12,00	1,47%
Plastiek	16,00	4,82%	45,00	5,50%
Steen	10,00	3,01%	12,00	1,47%
Metaal	2,50	0,75%	0,10	0,01%
Twee vatten in plastic	2,00	0,60%	65,00	7,95%
Rubber	0,50	0,15%	5,00	0,61%
Hout	96,00	28,91%	179,00	21,88%
Glas	0,01	0,00%	0,01	0,00%
Rest (zand, wier, riet)	180,00	54,22%	450,00	55,00%
TOTAAL	332,01	100,00%	818,11	100,00%

5. Markante vondsten

Naast het "klassieke" afval zoals plastic, touwen, schoenen, blikken, flessen, enz. werden ook heel eigenaardige vondsten gedaan. Hieronder vind je een overzichtje van wat er zo aan vreemde dingen is gevonden:

© Filip Nuytten/Nieuwpoort

De Panne: redelijk veel kuifleeuweriken, een halve autobumper, veel textiel

Koksijde: een schoen met zeepokken

Nieuwpoort: een varken, een bovengebit, een schokbrekerbeschermer, een kinderfiets, 7 schoenen, een anker

Oostende: 4 autobanden, veel drijf hout

Bredene: voorgesneden soepgroenten, een barbiepopschoentje, suppo's

© Claude Willaert/Koksijde

De Haan: parafine, grote netten, visbakken, een Noorse stormvogel, scheepsafval, een tros touwen 29m

Blankenberge/Zeebrugge: een deksel vol eendenmosselen, een groot sloopstuw, 2 alken

Knokke-Heist: een lange stofzuigerarm

6. Enkele opmerkelijke vaststellingen

- In het totaal verzamelden **201 vrijwilligers 1537,40 kg afval** over een lengte van **6,5 km**. Dit is 132 kg meer dan in 2004. Minder vrijwilligers dan vorig jaar dus, maar zij haalden wel meer afval op!
- **Touw & Textiel** staat dit jaar op nummer 1 wat de gewichten betreft. Deze fractie was goed voor 39,19 gewicht% van het afval (t.o.v. 22% vorig jaar). Dit ten "nadele" van de fractie plastic: 29% in 2004 en "slechts" 19,09% in 2005.
- **Plastiek** staat op nummer 1 als de **volumes** afval bekeken worden, deze fractie is verantwoordelijk voor 37,51 volume% van het afval. Touw & Textiel komt op de tweede plaats met 30,51 volume%.
- De minst voorkomende fracties zijn opnieuw papier & karton en glas.
- Er was opvallend veel **hout** aanwezig. Vooral in Oostende (ongeveer 200 kg of 40,24%) en Knokke-Heist (26 kg of 15,52%)
- Er is een duidelijke variatie tussen de gemeenten wat de verdeling tussen de afvalfracties betreft. In **Zeebrugge** en **De Panne** bestond het afval voor bijna de helft uit **plastic**. In **De Haan** (57%), **Bredene** (80%) en **Koksijde** (51%) werd erg veel **touw & textiel** gevonden. In De Haan is dit te verklaren door de vondst van een touwentros van maar liefst 29 m lang! In **Nieuwpoort** springt dan weer de **metaalfractie** in het oog, goed voor 61 kg of 41 gewicht%. Een fiets en een metalen keten van een sleepnet zijn hier de verantwoordelijken.
- Ook dit jaar was duidelijk een groot deel van het afval aangespoeld vanuit zee.
- Knokke-Heist telde met 46 personen het hoogste aantal deelnemers. In Nieuwpoort kon de demonstratie met de strandreiniger in de voormiddag op 45 enthousiaste afvalsorteerders rekenen.

7. Besluit

De Lente-prik editie 2005 kon ondanks het koude weer toch meer dan 200 vrijwilligers mobiliseren. Het strand werd een stuk properder en heel wat voorbijgangers maakten kennis met de afvalproblematiek aan de kust.

Maar hopelijk blijft de bewustmaking niet beperkt tot de dag van de Lente-prik. Hopelijk kan het een aanzet zijn voor meer kustgemeenten om specifieke strandzones in de toekomst handmatig te reinigen. Een mooie win-win situatie voor de gemeentekas (lagere kost), voor de strandbezoeker (meer ontdekkingsmateriaal), voor de zeewering (een stabiel strand) en voor de natuur (een vloedlijn als vestigingsplaats voor planten en gedekte tafel voor dieren).

Koksijde is alvast een voorloper op het vlak van manuele strandreiniging. Na de positieve evaluatie van het proefproject tijdens de zomer van 2004 besliste de gemeente om vanaf de winter 2004 **niet meer machinaal te reinigen in de onbewaakte zones**. Een pluim op de hoed van Koksijde.

8. Sfeerbeelden

De Panne

© Tom Gheschiere

Koksijde

© Claude Willaert

Nieuwpoort

© Ann-Katrien Lescauwaet

© Filip Nuytten

Oostende

© Hans Haghebaert

Bredene

© André Cattrysse

De Haan

© Francis Kerckhof

Blankenberge/Zeebrugge

© Jan Seys

Knokke-Heist

© Knokke-Heist

